

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 112/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. N., K., t. č. vo väzbe, a J. L., K., t. č. vo väzbe, zastúpených advokátkou JUDr. K. D., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. N. a J. L. odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. júla 2008 doručené podanie R. N. a J. L. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorým namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Vychádzajúc z obsahu podania ústavný súd dospel k názoru, že úmyslom sťažovateľov bolo podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia uviedli, že 15. mája (zrejme 2008, pozn.) najvyšší súd na základe nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/07 a II. ÚS 129/08 rozhodnutím sp. zn. I Tošs 32/2007 prepustil z väzby M. B. a R. O. *„Bolo úlohou najvyššieho súdu, aby po vrátení veci na ďalšie konanie opätovne rozhodol o opravnom prostriedku aj v prospech sťažovateľa (sťažovatelia sú dvaja, pozn.), a to v intenciách právneho názoru ústavného súdu. Uznesenie I Tošs 32/2007 zo dňa 12. júla 2007 je u všetkých obžalovaných rovnaké, a bolo ním rozhodnuté rovnakým spôsobom u všetkých obžalovaných, ktorí ním boli ponechaní vo väzbe. Nemožno preto u dvoch obžalovaných konštatovať, že väzba bola nezákonná a u ostatných zákonnou je. Základným predpokladom postupu podľa § 324 Tr. por. je, že o všetkých obžalovaných bolo rozhodnuté v tom istom konaní rovnakým uznesením. Ani jeden z obžalovaných nebol vylúčený na samostatné konanie a podľa pravidla benificio cohaesionis preto podľa názoru sťažovateľa malo platiť pre všetkých, ktorých sa opravné uznesenie týkalo. Nebolo preto potrebné individuálne skúmať u každého obžalovaného okolnosti za akých vzniklo.*

Sťažovateľ je toho názoru, že už vtedy bolo v právomoci Najvyššieho súdu zrušiť dané uznesenie ako celok s ohľadom na ústavný nález a vydať opravné uznesenie vo veci všetkých obžalovaných, teda aj tých o ktorých sťažnostiach ústavný súd doposiaľ nerozhodol...

Ak ústavný súd rozhodol, že väzba u dvoch z piatich obžalovaných, ktorých sa dané uznesenie týka je nezákonná a všeobecný súd je právnym názorom ústavného súdu, je podľa sťažovateľa nepochopiteľné, že Najvyšší súd odôvodňuje dňa 28. 5. 2008 jeho sťažnosť proti väzbe faktom že o jeho sťažnosti na ústavnom súde doposiaľ rozhodnuté nebolo a preto je väzba zákonná. Podľa sťažovateľa je neprijateľné a v právnom štáte nemožné, že Najvyšší súd SR sa necíti byť viazaný názorom ústavného súdu, hoci zo zákona je to jeho povinnosť, dokonca polemizuje s názorom ústavného súdu, ba názor ústavného súdu spochybňuje a doslova sa vyjadruje ako mal ústavný súd rozhodnúť. V tomto prípade nemožno podľa názoru sťažovateľa hovoriť o nestrannosti sudcov Najvyššieho súdu a o spravodlivom súdnom procese.

Podľa vyššie uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že je porušené jeho právo na spravodlivé konanie.“

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo R. N. a J. L. podľa čl. 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1, Dohovoru o ochrane ľudských práv porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prihliadajúc na okolnosti tohto prípadu prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby sťažovateľov neodkladne prepustil z väzby na slobodu a aby .

3. Ústavný súd prihliadnuc na okolnosti prípadu a ich ujmu priznáva sťažovateľom primerané finančné odškodnenie vo výške 1 000 000,- Sk.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľom náhradu trov konania, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. K. D. ... v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich

z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť napriek tomu, že sťažovatelia sú zastúpení advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené predovšetkým v § 20 a § 50 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili. Podľa § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde musí sťažnosť ďalej obsahovať označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody. Podľa písm. c) citovaného zákonného ustanovenia musí sťažnosť taktiež obsahovať označenie, proti komu smeruje, pričom sa musí uviesť porušovateľ práva identifikáciou najmä orgánu verejnej moci, pred ktorým je sťažovateľ účastníkom konania.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľmi predložená sťažnosť najmä neobsahuje kvalifikovaný návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom na rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci. Formulácia návrhu na rozhodnutie vo veci samej je neúplná a v kontexte obsahu sťažnosti nezrozumiteľná. Sťažovatelia sa domáhajú vyslovenia porušenia označených práv, ale v petite neuviedli, akým postupom či rozhodnutím tieto práva boli porušené, a ktorým orgánom, ďalej žiadali vydať príkaz pre Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby sťažovateľov prepustil z väzby na slobodu, avšak opätovne v petite neuviedli, na základe akého postupu alebo rozhodnutia toto žiadajú. V neposlednom rade žiadajú priznať finančné zadosťučinenie, avšak nie je zjavné v dôsledku akého postupu, či rozhodnutia, a ktorého orgánu. V danom prípade ústavný súd

vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov nevyzýval na doplnenie petitu ani na jeho zosúladenie s odôvodnením sťažnosti.

Sťažnosť (predovšetkým v jej petite) neobsahuje identifikovateľný okruh účastníkov, proti ktorým smeruje.

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že návrh na rozhodnutie vo veci samej (petit) v predloženej sťažnosti nezodpovedá právomociam ústavného súdu vo vzťahu ku konaniam o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

Takýto návrh znemožňuje zároveň ústavnému súdu preskúmať aj predpoklady prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a napokon aj otázku jej prípadnej zjavnej neopodstatnenosti. Súčasne taký návrh neumožňuje ústavnému súdu vymedziť rozsah, v ktorom by bolo možné sťažnosť prijať na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Tieto procesné predpoklady sa skúmajú jednotlivo a konkrétne vo vzťahu ku každému napádanému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu a návrh na rozhodnutie vo veci samej vymedzený v sťažnosti sťažovateľov to v celom rozsahu nerešpektuje.

Ústavný súd pripomína, že taký rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podania sťažovateľov, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04).

Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných ústavou a zákonom o ústavnom súde, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec uvedeného a v rozsahu v sťažnosti uvádzaných dôvodov poukazuje ústavný súd na ďalšie konania pred ústavným súdom týkajúce sa sťažovateľov, ktoré predchádzali tejto sťažnosti (predovšetkým sp. zn. I. ÚS 134/08 a sp. zn. I. ÚS 148/08), ktoré by za iných okolností boli prekážkou rozhodnutej veci („res iudicata“), resp. by vytvárali prekážku „litispendencie“ (o tej istej veci prebieha iné konanie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2009